

08

Årsmelding 2008

Om Noregs forskingsråd

Noregs forskingsråd er eit nasjonalt forskingsstrategisk og forskingsfinansierande organ. Forskingsrådet er den viktigaste forskingspolitiske rådgivaren for Regjeringa, departementa og andre sentrale institusjonar og miljø med tilknytning til forskning og utvikling (FoU). Vidare arbeider Forskingsrådet for eit løft både når det gjeld økonomi og kvalitet i norsk FoU og for å fremje innovasjon, i samspel mellom forskingsmiljøa, næringslivet og den offentlege

forvaltninga. Forskingsrådet skal identifisere behov for forskning og foreslå prioriteringar. Gjennom målretta finansieringsordningar skal Rådet medverke til å setje i verk nasjonale forskingspolitiske vedtak. Andre viktige oppgåver er å fungere som møteplass mellom forskarar, brukarar av forskning og dei som finansierer forskning, og å medverke til internasjonalisering av norsk forskning.

Innhold

Føreord, side 3
Melding frå Hovudstyret 2008, side 5
Nokre nøkkeltal, side 13
Resultatrekneskap, side 14
Balanse, side 15
Kontantstraumoppstilling, side 17
Utdrag frå notar til resultat- rekneskapen og balansen, side 18
Leiing, side 22
Forskingsrådets hovudstyre og divisjonsstyrer, side 23

Føreord: Kampen om dagsorden

Eva Brænd

Den forskingspolitiske debatten er blitt skarpere. Men debatten har gått mest på om det blir satsa mykje eller lite i norsk forskning. Også stortingsdebatten om den nye forskingsmeldinga som vart lagt fram i vår, gjekk mest av alt om dette. Spørsmålet er viktig, men det avgrensar debatten for mykje. Vi treng ein breiare debatt som vil auke merksemda om forskingspolitikken og gi oss eit skarpere blikk for korleis det bør satsast.

Forskringsmeldinga hadde framlegg på mange viktige område, og på dei fleste er ikkje siste ordet sagt. Vi treng debatt om korleis vi skal mestre internasjonaliseringa som blir sterkare for kvart år. Vi treng debatt om kva som er gode prioriteringar i forskingspolitikken og om korleis prioriteringane skal følgjast opp? Vi treng også debatt om korleis skal ein dimensjonere storleiken på åpne konkurransearenaer utan tematiske føringar? Og ikkje minst treng vi debatt om korleis forskning og utvikling kan stimulere til mest mogleg nyskaping i næringsliv og offentlig sektor. I Forskningsrådet arbeider vi aktivt med alle desse spørsmåla, gjennom styrene våre og i dialog med forskingsaktørane.

Internasjonaliseringa krev stadig meir av oss i Forskningsrådet og endå meir av næringslivet, institusjonane og forskingsgruppene. Måten vi bygger det norske forskingssystemet, er avgjerande for om vi meistrer utfordringane, og først i linja står kampen om næringslivet skal satse i Norge eller i andre land. Kvaliteten på norske forskingsmiljø og den infrastruktur som står til disposisjon, er ein avgjerande faktor.

Korleis vi satsar i norsk forskning, er også avgjerande. Forskningsrådet er i ferd med å utvikle betre grep på oppfølging av prioriterte område. Vi har betre kunnskap om heilskapen i satsinga på tvers av ulike støtteordningar, og vi er dristigare i viljen til å "strukturere" det nasjonale landskapet slik at vi utviklar meir samarbeid og auka kritisk masse i miljø. Nye sentre er døme på dette.

Regjeringa la også fram ei innovasjonsmelding siste året. Meldinga gir eit viktig utsyn over landskapet og reiser ei lang rekke spørsmål. Korleis skal vi få mest mogleg innovasjon ut av satsingane våre, og kva skal til for å halde dei mest innovative verksemdene i Norge. I tillegg er vi opptatt av å legge enda betre til rette for kommersialisering og auke innsatsen for innovasjon i tenesteyting.

Ei anna gruppe problemstillingar vil også følge oss i åra framover; korleis kan universiteta og høgskolane våre styrkast gjennom meir ressursar og autonomi, og gjennom bedre styringsevne. Universitetene har alltid vore nøkkelinstitusjonar for kunnskapsutvikling. Også i moderne kunnskapsfunn står dei heilt sentralt, men dei må spele saman med ei rad andre institusjonar nasjonalt og internasjonalt.

Med andre ord er det nok stoff for ein rik forskingspolitisk debatt. La oss tørre å ta den og la oss håpe at den vil nå ut over dei forskingspolitiske kjernetroppene og engasjere breiare grupper. Dette kan vi påverke gjennom måten vi tar debatten på. Vi må vise at det dreier seg om spørsmål som er viktige for heile samfunnet og ikkje berre for eigne vilkår og arbeidssituasjon.

Arvid Hallén
Administrerende direktør

Melding frå Hovudstyret 2008

Det er utarbeidd ein ny strategi for Forskringsrådet. Den tek utgangspunkt i at forskning, utvikling og innovasjon vil spele ei stadig viktigare rolle framover.

Globale utfordringar må møtast med kunnskap

I 2008 vart verda råka av den verste økonomiske krisa sidan 30-talet. Samtidig kom klimautfordringane enda tydelegare på den internasjonale dagsordenen. Det er brei semje om at dette er store samfunnsutfordringar som krev ny kunnskap. Stortingets klimaforlik sikra ein bra vekst til forskning og utvikling (FoU) på feltet miljøvennleg energi. At tiltakspakka frå regjeringa var retta mot kompetanseutvikling og forskning som grunnlag for auka økonomisk aktivitet, var også eit viktig signal.

Det er perspektivet til hovudstyret at forskning, utvikling og innovasjon vil spele ei stadig viktigare rolle for samfunns- og næringsutvikling og for Noreg som kulturnasjon i ei verd som stadig blir knytt tettare saman. Dette var utgangspunktet for styret sitt arbeid med ny overordna strategi for Forskringsrådet.

I front for forskinga

Strategien er kalla "*I front for forskinga*". Den gjeld for 2009–12 og er konsentrert om fire utfordringar:

- **Kapasitets- og kvalitetsutfordringa:** Forskringsinnsatsen må auke og forskingskvaliteten må bli betre. Det er føresetnaden for at forskning, samfunn og næringsliv skal kunne vidareutviklast og konkurrere i ei meir globalisert verd.
- **Samfunnsutfordringa:** Forskinga må i større grad innrettast mot spesifikke utfordringar i samfunn og næringsliv. Det gjeld særleg velferds- og næringsutvikling og dei globale klima- og energiutfordringane.
- **Strukturutfordringa:** Føresetnaden for at vi kan utnytte dei samla FoU-ressursane på ein best mogleg måte, er at strukturen, samyrket og den internasjonale deltakinga innan forskingssystemet blir vidareutvikla til eit enda høgare nivå.
- **Læringsutfordringa:** Når forskinga si rolle blir viktigare, aukar samtidig verdien av at kunnskap blir delt og at resultatane kjem til nytte i samfunn, næringsliv og forvaltning. Forsking må gi læring som styrkjer kunnskapskulturen i samfunnet.

På desse områda vil Forskringsrådet styrkje innsatsen innanfor grunnforskning, internasjonalisering og næringsretta forskning og innovasjon. I arbeidet med strategien er det innhenta synspunkt frå heile forskingssektoren. Handlingspunkta er å oppfatte både som råd til styresmakter og forskingsaktørar, og som rettesnor for Forskringsrådets eiga verksemd.

Store utfordringar for norsk forskning

Lågkonjunktoren vil seie svakare FoU-investeringar i næringslivet, mens norsk næringsliv i eit langsiktig perspektiv må auke innsatsen. Gjennom offentlege tiltak kan krisa utnyttast slik at ein held oppe ein stor FoU-innsats og utnyttar høva til kompetanseutvikling. Satsinga på prioriterte tema og teknologiar må styrkjast. Det same må norsk grunnforskning meir generelt. Internasjonaliseringa må forsterkast. Veksten dei siste åra har lagt eit grunnlag for auka rekruttering, og det er potensial for vidare vekst i fagmiljøa. Det er store behov for investeringar i vitskapleg utstyr.

På mange område har vi gode fagmiljø som utfører forskning med stor relevans for næringsliv og offentlig sektor. Fleire er i fremste linje internasjonalt. Talet på publikasjonar i kjende *peer review*-tidsskrift er gått kraftig opp dei siste åra, og er komne på nivå med nordiske kollegaer.

Dei offentlege tilskota til FoU aukar og veksttakten er no høgast i Norden. Budsjettet for 2008 gav ein realvekst på vel tre prosent. Men framleis ligg Noreg langt etter både Sverige og Finland i totalinnsats, og Noregs totale FoU-utgifter som del av verdiskapinga er lågare enn EU-gjennomsnittet (1,7 mot 1,8 prosent). Mykje kjem av næringsstrukturen, men vi veit at på sikt må næringslivet bli meir kunnskapsintensivt, noko også OECD har tilrådd i sin rapport om det norske innovasjonssystemet. Det vil krevje auka forskingsinnsats i og for næringslivet. Derfor er det verdt å merke seg at norske bedrifter aukar sin FoU-innsats med heile 11 prosent i 2007.

Det vart i 2008 sett ny rekord i doktorgradsutdanninga med 1244 disputasar, ein auke på 21 prosent frå 2007. Forskringsrådet finansierte 1490 stipendiat- og 840 postdoktorårsverk i 2008. Samtidig inngjekk Rådet langsiktige kontraktar om fem nasjonale forskarskolar, med ei samla ramme på 115 millionar kroner.

Internasjonaliseringa av norsk forskning er kommen langt. I 2008 har FoU-samarbeidet mellom land og internasjonale organisasjonar fått auka kraft. Det blir fleire samarbeidsplattformer for internasjonale og nasjonale aktørar. Dei multinasjonale organisasjonane får ei meir koordinerande og utløysande rolle, og det skjer ei sterkare tematisk kopling til industrielle og samfunnsmessige behov. FoU-miljøa søkjer nye samarbeidsstrukturar og internasjonalt eigarskap.

Utviklinga av det felleseuropeiske forskingsområdet (ERA) representerer den sterkaste drivkrafta i Noregs internasjonale forskingssamarbeid.

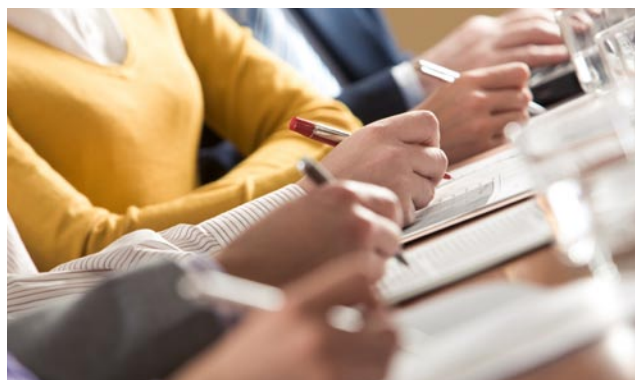
Etter dei to første åra av EUs 7. rammeprogram for forskning (2007–13) held Noreg fram den positive tendensen frå 6. rammeprogram. Det er god oppslutnad om dei fleste programområda. Aukande deltaking er også ein indikasjon på kvalitet i norsk forskning. Det er framleis ei utfordring å mobilisere næringslivet til deltaking i rammeprogrammet. Det er derfor gledeleg at norske bedrifter nyleg har fått godt gjennomslag i Eurostar-programmet.

Brei forskingspolitisk rådgiving

Ei av dei viktigaste rollene til Forskringsrådet er å gi forskingspolitiske råd til sentrale styresmakter. Det skjer både i form av innspel til Regjeringa sitt arbeid med ulike stortingsmeldingar og gjennom eigne utgreiingar og forslag. Ikkje minst gir dei årlege budsjettforslaga sentrale forskingspolitiske vurderingar. I 2008 har Forskringsrådet gitt innspel til stortingsmeldingar om høvesvis innovasjons- og forskingspolitikken. Elles er det særleg energi- og klimaforskinga som har stått sentralt på dagsordenen, og Rådet har medverka til oppfølginga av Stortingets klimaforlik.

Behov for ei offensiv forskingsmelding

Forskringsrådets nye strategi utgjorde grunnlaget for det skriftlege innspelet til Rådet til arbeidet med ny stortingsmelding om forskning. Verdien av vidare opptrapping av forskingsinnsatsen vart sterkt understreka. Forskringsrådet har mellom anna foreslått at meldinga bør halde fast på éinprosentmålet for offentleg FoU-innsats og setje ei konkret tidsramme. Hovudinnsatsområda frå den førre forskingsmeldinga er foreslått vidareført, saman med eit nytt innsatsområde kalla *kulturelle føresetnader for samfunnsutviklinga*. Forskringsrådet har tilrådd at forskingsmeldinga tek for seg rollefordelinga i det forskingspolitiske systemet, og at ein unngår

for detaljerte føringar. Særleg viktige utfordringar er knytt til rekruttering og forskingsinfrastruktur, samt betre vilkår for grunnforskninga. Verdien av eit føreseieleleg og langsiktig budsjettregime vart også understreka.

Innspel til ny innovasjonsmelding

Nærings- og handelsdepartementet er ein hovudaktør i innovasjonspolitikken. Departementet la i desember 2008 fram meldinga "Eit nyskapande og berekraftig Noreg" med ein brei gjennomgang av innovasjonspolitikken. Forskringsrådet utarbeidde eit breitt utforma forskingspolitisk innspel til arbeidet, utarbeidde ei rekke arbeidsnotat og underlag og tok del i fleire arbeidsgrupper.

Evaluering av SkatteFUNN

På oppdrag frå Finansdepartementet fekk Forskringsrådet evaluert SkatteFUNN-ordninga. Statistisk sentralbyrå var ansvarleg for, og utførte det meste av, evalueringsarbeidet. Evalueringa stadfesta at ordninga har fungert slik ho skulle. Kvar krone som det offentlege investerer i SkatteFUNN, utløyser mellom 1,3 og 2,9 kroner i næringslivet. Dette er i internasjonal samanheng rekna som svært bra. Forskringsrådets erfaring er at SkatteFUNN er eit viktig supplement til andre verkemiddel. Ordninga har mobilisert verksemder som i avgrensa grad har drive forskning tidlegare, særleg små og mellomstore bedrifter. Forskringsrådet har på grunnlag av evalueringa foreslått at ordninga blir vidareført som ei skattefrådragsordning, som skal forvaltast i samarbeid mellom Forskringsrådet, Innovasjon Norge og Skatteetaten.

Ny strategi for infrastruktur

Forskringsrådet har lenge sett etterskotet i utstyrsinvesteringar som ei hovudutfordring. Det var derfor svært viktig at Forskringsrådet kunne leggje fram ein nasjonal strategi for forskingsinfrastruktur (2008–17) i februar. Strategien byggjer på breie konsultasjonar og peiker på eit finansieringsbehov på 800 millionar kroner per år. Det blir lagt opp til at Forskringsrådet tek ansvar for infrastruktur av nasjonal karakter mens institusjonane sjølve finansierer basisutstyr. Da Regjeringa i

statsbudsjettet la til rette for ei langsiktig fondsfinansiering av infrastruktur, kunne Rådet etablere ei ny finansieringsordning med første utlysing i januar 2009. Målet for ordninga er å etablere ein forskingsinfrastruktur som gjer Noreg i stand til å komme kunnskapsutfordringane og behovet for effektivitet og kvalitet i forskinga i møte. I tillegg må ein stette behova til næringslivet og forvaltninga.

Rettspolitikk

Handtering av intellektuelle rettar blir eit stadig viktigare område, og Hovudstyret vedtok i april 2008 reviderte prinsipp for rettspolitikken til Forskingsrådet. Arbeidet starta i 2007 i samspel med departement, organisasjonar, bedrifter og FoU-institusjonar. Formålet er å medverke til at bruken av forskingsmidla kjem samfunnet til nytte gjennom kommersialisering, publisering og vidare forskning. Prinsippa blir nedfelte i Forskingsrådets generelle kontraktsvilkår med verknad frå 2009.

Budsjettforslag med vekst på 1,65 milliardar

Dei fire innsatsområda i den nye strategien vart følgde opp i Forskingsrådets budsjettforslag for 2010, med forslag om styrking av brukarstyrt forskning og innovasjon, grunnforskning og særleg temaområdet Energi og miljø. Det vart foreslått ein vekst på 1,65 milliardar kroner, og ein auke av kapitalen i Forskingsfondet på 11 milliardar kroner.

Vekstforslaget har fire hovudprioriteringar: *opne konkurransearenaer* for næringsliv og forskarar, *energi, miljø og klima*, *avansert vitenskapleg utstyr og forskingsinfrastruktur*, og særskilde *rekrutteringstiltak*. Forslaget omfattar også sterk satsing på internasjonalisering, basistilskot til instituttsektoren og dei andre tema og teknologiområda. Ein foreslår også monaleg vekst for nordområdesatsinga i 2010.

Lågkonjunktur gir utveggar for ny kompetanse

Forskingsrådet har tilrådd at ein møter den økonomiske krisa med eit klart kunnskapsperspektiv. Rådet leverte i desember 2008 innspel til Regjeringas tiltakspakke for auka sysselsetjing. Det vart foreslått ei meir attraktiv ordning for nærings-PhD, auke av mengd stipend, særleg innanfor MNT-faga, auka tilskot til brukarstyrt forskning, styrkt basistilskot til dei næringsretta institutta, utvikling av eit demonstrasjonsprogram for fornybar energi offshore, auka tilskot til programma Petromaks og DEMO2000 og forsering av investeringar i infrastruktur. Hovudstyret er glad for at mange av Forskingsrådets forslag er følgde opp i tiltakspakka.

Regionale forskingsfond blir etablert

Regjeringa vedtok i 2007 at det skulle etablerast regionale forskingsfond, og Forskingsrådet vart gitt i oppgåve å utgreie korleis dei burde organiserast. Forslaget var tema for ein større høyringskonferanse i januar 2008. Etter ei høyringsrunde foreslo regjeringa i budsjettet for 2009 å opprette 5–7 regionale forskingsfond i samsvar med Forskingsrådets tilrådingar, med ein samla fondskapital på seks milliardar kroner. Målet er å styrkje innovasjon og utvikling og medverke til kompetansebygging innanfor dei prioriterte satsingsområda i regionen. Fondsutbytet blir stilt til disposisjon frå 2010. Forskingsrådet og fylkeskommunane vart saman gitt i oppdrag å greie ut den vidare utforminga av fonda. Arbeidet skal ferdigstillast innan juni 2009.

Policy for forskning ved høgskolane

Det er utarbeidd eit eige rammeverk for FoU-arbeid ved dei statlege høgskolane for perioden 2008–12, med vekt på korleis Forskingsrådet kan medverke til å styrkje forskingskompetansen i sektoren. FoU-aktivitetane skal støtte dei breie samfunnsoppdraga høgskolane har innanfor undervisning, forskning og regionalt utviklingsarbeid. Dokumentet er utvikla i dialog med Universitets- og høgskolerådets styre og forskingsutval.

Nasjonal strategi for humanistisk forskning

Forskingsrådet ferdigbehandla våren 2008 ein nasjonal strategi for humanistisk forskning. Den slår fast at norsk humanistisk forskning er prega av høg kvalitet og stor aktivitet. Samtidig er det ei utfordring å synleggjere kva det har å seie for samfunnet. For forskingsmiljøa er den største utfordringa knytt til fragmentering. Forskingsrådet rår til at ein satsar på ulike samarbeids- og nettverkstiltak for å styrkje kvaliteten og relevansen i humanistisk forskning.

Stjernø-utvalet om strukturen i høgare utdanning

For å styrkje kvaliteten på høgare utdanning i Noreg foreslo Stjernø-utvalet å samle all høgare utdanning i 8–10 store universitet. Forskingsrådet deler uroa til utvalet om konsekvensane av fragmentering av doktorgradsutdanninga, men støttar ikkje forslaget om pålagd samanslåing til store einingar med spreidd geografisk lokalisering. Konsentrasjon og samarbeid innanfor og mellom institusjonar, oppnådd gjennom sterkare fagleg og strategisk leiing og gjennom konkurranse om forskingsmidlar, er ein betre vei å gå.

Ny finansieringsordning for institutta

Forskingsrådet har hatt ei viktig rolle i utviklinga av eit nytt samla basisfinansieringssystem for instituttsektoren, som vart lagt fram i statsbudsjettet for 2009. Nye retningslinjer for statleg basisfinansiering av forskingsinstitutt vart fastlagde i desember, og Rådet vil ha eit tydelegare strategisk ansvar for sektoren.

Forskningsrådet tek aktivt del i samfunnsdialogen

Forskningsrådet har arbeidd aktivt overfor dei politiske miljøa og allmugen for å styrkje innsikta i kva rolle og verdi forskinga har. Internt arbeider Forskningsrådet med å styrkje si eiga evne til forskings- og innovasjonspolitisk analyse, og utetter har Forskningsrådet vore i kontinuerleg dialog med departement, Stortinget, interesseorganisasjonar og andre om forskings- og innovasjonspolitiske spørsmål.

Aktivitetar som Nysgjerrigper, Forskningsdagane og nettstaden *forskning.no* har medverka til å styrkje interessa for forskning i befolkninga, ikkje minst blant dei unge. Også i dei politiske miljøa og i den offentlege debatten har det vore auka merksemd om forskning. Forskningsrådet vil framleis arbeide aktivt for å styrkje dialog og forståing mellom forskingsmiljøa på den eine sida og politikarar, media og publikum på den andre.

Forskningsrådet tek strukturerande grep

Forskningsrådet tek imot midlar frå 16 departement, og har ansvar for forskning innanfor alle fag- og temaområde. Om lag ein tredel av alle offentlege forskingskroner blir formidla gjennom Rådet. Gjennom strategiar, budsjettforslag, programplanlegging og nettverk blir det gjort eit stort arbeid for å utvikle sektorovergripande samordning av forskingsinnsatsen. I 2008 har Forskningsrådet f.eks. teke del i eit vellykka arbeid for å samordne FoU-oppfølginga av Klimaforliket. Forskningsrådet er avhengig av nok midlar utan detaljerte og sektoravgrensa føringar, f.eks. gjennom Forskningsfondet, for å kunne medverke til det heilskaplege og langsiktige i offentleg forskingsfinansiering. Dette er ei viktig utfordring framover.

Forskningsrådets budsjett voks med 6,5 prosent

Rekneskapa for 2008 viser at Forskningsrådet fordelte 5,8 milliardar kroner. Ser ein bort frå forvaltningsverksemda, var det ein vekst i FoU-midlar på 345 millionar kroner eller 6,5 prosent i høve til 2007. Forskningsrådets del av den samla veksten i tilskota til FoU over statsbudsjettet var i 2008 på om lag 19 prosent, noko som var ein nedgang samanlikna med 2007, da delen var 28 prosent. Som eit resultat av Stortingets klimaforlik vart det over revidert nasjonalbudsjett gitt 70 millionar kroner til forskning på fornybar energi, med lovnad om enda 230 millionar i 2009.

Dei samla inntektene til Forskningsrådet i 2008 var 6,0 milliardar kroner. Av dette utgjorde tilskot frå departementa 5,8 milliardar, mens utbytet frå Forskningsfondet utgjorde 942 millionar kroner. Dei samla driftskostnadene (forskingsmidlar og administrative kostnader), var på 6,4 milliardar kroner. Årsresultatet for 2008 var på 364 millionar kroner med rekna forskingsforpliktingar og administrative forpliktingar.

Hovudstyret sette i 2007 eit mål om at overføringane til 2009 ikkje skulle utgjere meir enn 15 prosent av disponibelt budsjett. Gjennom omfattande tiltak, herunder langsiktig programbudsjettering og realistisk prosjektbudsjettering, er dei rekneskapsmessige overføringane frå 2008 redusert til 980 millionar kroner. Dette inneber at måla til styret er oppnådde. Forskningsrådet vil halde fram arbeidet med å redusere overføringane.

Forskningsrådet har i 2008 behandla 4715 søknader, med ein samla søknadssum på 23,6 milliardar kroner. Per 1. mai 2009 er 95 prosent av alle søknader som vart mottekne i 2008, ferdigbehandla. Det er gitt tilskot til 2043 søknader. Programma mottok ca. 1980 søknader på til saman 10,8 milliardar kroner. 47 prosent var innanfor matematikk, naturvitskap og teknologi. 37 prosent av søknadene kom frå UoH-sektoren, 39 prosent prosent frå instituttsektoren og 19 prosent frå næringslivet. Ca. 33 prosent vart godkjende.

Til fri prosjektstøtte kom det 954 søknader. Samla vart det søkt om 5,3 milliardar kroner. Søknadene fordelte seg slik: 3 prosent teknologi, 17 prosent samfunnsvitskap, 18 prosent humaniora, 31 prosent matematikk og naturvitskap og 31 prosent medisinske fag. 80 prosent av søknadene kom frå UoH-sektoren og 13 prosent frå instituttsektoren. 14 prosent av søknadene til fri prosjektstøtte vart godkjende.

Nye senter for miljøvennleg energi

Forskningsrådet forsterkar si strategiske og strukturerande rolle i utviklinga av forskingssystemet. Etableringa av Senter for framifrå forskning (SFF) og senter for forskingsdriven innovasjon (SFI) er også med på å endre det norske forskingslandskapet. Den nye finansieringsordninga for infrastruktur har eit tilsvarande potensial for utvikling av arbeidsdeling og samarbeid i forskingssystemet. I tråd med ei slik strukturerande målsetjing var det eit viktig element i oppfølginga av auka midlar til fornybar energi å utlyse Forskningscenter for miljøvennleg energi (FME). Sentra blir etablerte innanfor ei årleg ramme på 125 millionar kroner. Føremålet med FME er å leggje til rette for langsiktig og strategisk samarbeid mellom forskarar, industri og andre brukarar med verdiskaping og klimaeffekt som siktemål. Det strategiske grunnlaget vart lagt i Energi21, nasjonal FoU-strategi for energisektoren og Klimaforliket. Åtte senter er sikra ei føreseieleg finansiering i åtte år.

Viktige tiltak for grunnforskninga

I Vitskapsakademiets rapport "Evne til forskning", den såkalla Walløe-rapporten, peiker ein på at dei økonomiske rammevilkåra for universiteta kjennest av den einskilde professor som stadig meir pressa. Forskningsrådet møter dette problemet med fleire verkemiddel. Fondsavsetnaden som vart gjort i 2008 til investering og drift av forskingsinfrastruktur, er eit nytt og svært viktig tiltak for å etablere og drive tidsmessig infrastruktur. *Fri prosjektstøtte* skal gi dei beste forskarane gode rammevilkår, same kva tema og fagområde dei arbeider med. Storleiken på prosjekta innanfor dette verkemiddelet er auka både for å kunne gi ein strukturerande effekt i sektoren og for oftare å kunne medverke til fullfinansiering. Auka rammer til fri prosjektstøtte er ei hovudprioritering for 2010. Gjennom verkemiddelet *Yngre framifrå forskarar* (YFF) skal Forskningsrådet gi dei beste unge forskarane i landet gode og langsiktige tilskot for å kunne bygge sin forskarkarriere.

Verkemiddel som styrkjer næringslivsforskninga

Forskningsrådet administrerer viktige ordningar som styrkjer næringsretta forskning, utvikling og innovasjon. *Brukarstyrt innovasjonsarena* (BIA) er ein open konkurransearena der konkurransen blir avgjort ut frå forskingsinnhald, innovasjonsgrad, samfunnsnytte og verdiskapingspotensial. Her har prosjekt som tidlegare ikkje har kunna søkje eit enkelt program, no fått ein plass i Forskningsrådet. Prosjekta er forankra i strategiar og behov i bedriftene, uavhengig av område eller tema.

BIA-prosjekta er kjenneteikna av høg innovasjonsgrad, stort verdiskapingspotensial og breie konsortiar med samarbeid langs verdikjeder eller på tvers av bransjar. Prosjekta grupperer seg rundt næringspolitisk viktige tema som miljø og energi, helse og IKT. Næringslivet tek eit stort ansvar for forskarutdanning gjennom BIA-prosjekt. Sidan 2006 er det starta opp 212 nye prosjekt og i desse er det lagt opp til 160 doktorgrads- og postdoktorarbeid. Innanfor ramma av BIA er ordninga med nærings-PhD iverksett. Den blir skild ut som eiga, frittstående ordning i 2009.

Forskningsrådet satsa sterkt på Polaråret

Det internasjonale polaråret (IPY) starta i mars 2007 og varte gjennom heile 2008. Forskningsrådet har hatt sekretariatet for koordineringa av den norske deltakinga. IPY er eit forskingsprogram i regi av Verdas vitskapelege union (ICSU) og Verdas meteorologiske organisasjon (WMO). Forskarar frå meir enn 60 land har teke del i programmet, som vart avslutta i mars 2009. Polaråret er unikt når det gjeld omfanget av internasjonalt samarbeid og gjennom den enorme datamengda som er samla inn. Gjennom koordinert innsats er det oppnådd mykje meir enn dei nasjonale budsjettaukene til polarforskning skulle tilseie.

Herbjørn Presthus Hegggen

Hovudstyret gjennomførte i september ei studiereise til Svalbard, og besøkte UNIS i Longyearbyen og forskingsstasjonar i Ny-Ålesund. Studiereisen gav interessante og nyttige perspektiv med omsyn til utviklinga av Svalbard som internasjonal forskingsplattform, arbeidet med policy for norsk polarforskning, satsinga på nordområda og gjennomføringa av IPY.

Likestilling er avgjerande for betre rekruttering

I tråd med Forskningsrådets policy for likestilling og kjønnsperspektiv i forskning vart det i 2008 gjort ei kartlegging av erfaringane med å integrere likestillingsomsyn i utlysning og tildeling av YFF, SFF og SFI (for perioden 2001–06). I andre utlysingsrunde av SFF og YFF vart det teke likestillingsomsyn, og kvinnedelen auka monaleg. Det gir grunn til håp om jamnare rekruttering til toppstillingar innanfor fagområda i sentra. Framleis er fråfall av kvinner fram mot leiande posisjonar ei utfordring. God forskingsleiing er ein nøkkelfaktor for å møte utfordringa. I ein oppdatert handlingsplan vil Forskningsrådet fremje fleire tiltak for likestilling i året som kjem.

Utfordringar

Internasjonalt samarbeid vil bli ei gjennomgåande satsing og ein integrert del av Forskningsrådets samla FoU-portefølje, og Rådets rolle som strategisk rådgivar i internasjonale fora vil auke. Å lykkast i det internasjonale samarbeidet vil dermed også bli viktigare for Forskningsrådets eiga måloppnåing.

EU vil bli den sterkaste drivkrafta i dette, gjennom vidareutviklinga av ERA både i og utanfor EUs 7. rammeprogram. Forskningsrådet følgjer utviklinga av dei nye strategiske initiativa som kom i 2008. Dette gjeld mellom anna utvikling av vilkår for forskarkarriere og mobilitet, ny praksis for kunnskapsoverføring, samarbeid med land utanfor Europa og forslag til nytt regime for europeisk programsamarbeid. Utanom rammeprogrammet er det ei klar utvikling i retning av fleire mindre finansieringsordningar som kan synast vel-eigna for Noreg.

Budsjetta for rammeprogramma og nye former for partnerskap vil bli innretta for å utløyse ein aukande del av nasjonale midlar, og for å auke dei samla investeringane i FoU. Samarbeidsavtalar med land utanfor Europa vil kunne etablerast både bilateralt og med basis i det europeiske samarbeidet.

Ein kan sjå tendensar til at internasjonalt forskingssamarbeid i større grad vil takast vare på gjennom forhandlingar mellom regjeringar og forskingsfinansierande organisasjonar, der ein inngår avtalar med gjensidig forpliktande ressursinnsats. Det vil krevje større medvit om delinga mellom nasjonale satsingar og internasjonale satsingar. I utviklinga av samarbeidsrelasjonar må styresmaktene medvite leggje til rette for at norske forskarar søkjer seg mot partnerane som held høg vitenskapleg kvalitet.

Samfunnsutfordringane er også internasjonale

Både lågkonjunkturen og klimautfordringane synleggjer at forskning er ein føresetnad for gode og berekraftige løysingar. Klimaforliket i Stortinget januar 2008 gav forskinga ei tydeleg rolle. Forskningsrådet har foreslått ein stegvis vekst til klimaforskinga i regi av Forskningsrådet frå ca. ein kvart milliard kroner i 2008 til éin milliard i 2012. Norsk forskning har solide fagmiljø som kan gi vesentlege bidrag til utsleppsreduksjonar gjennom teknologiutvikling. Det er eit godt samspel mellom næringsaktørar og forskingsmiljøa, noko som vil vere av stor vekt når det gjeld å nå klimamåla, og for verdiskaping innanfor fornybar energi og CO₂-handtering.

Både USA og EU koplar klimakrise med finanskrisen. President Barack Obama vil investere store summar i forskning på og implementering av fornybar energi, og forventar at dette vil gi ein stor sysselsetjingseffekt. Tilsvarende planar er lanserte av Europakommisjonen. For Noreg, som har potensial for å spele ei viktig rolle som energinasjon, er dette interessante signal. Behovet for FoU er stort, og auka forskingsverksemd vil kunne gi eit avgjerande bidrag til omlegging av energipolitikken.

Organisatoriske forhold

Forskningsrådet arbeider kontinuerleg med forbetringar i den administrative verksemda. Saker som har hatt stor merksemd i 2008, er m.a.:

- > utvikling av kunnskapsgrunnlaget for FoU-strategisk analyse og rådgiving
- > tverrdepartementalt samarbeid for å etablere felles retningslinjer for departementa si mål og resultatstyring av Forskningsrådet
- > analyse av effektiviseringsmåtar og kvalitetsforbetringar i programdrifta
- > utgreiing av inntektsgrunnlag og finansieringsmodell for administrasjonskostnadene
- > utvikling av betre ressursstyring m.a. av bemanningsutviklinga
- > fullføring av arbeidet med ny organisasjonsstrategi

Organisasjonsstrategien er følgt opp med ein kompetansestrategi. Det er sett i gang eit leiarutviklingsprogram og gjennomført ei rekkje kompetanseutviklingsaktivitetar, m.a. innanfor FoU-administrasjon og internasjonalisering.

For å sikre eit godt grunnlag for eiga politikk- og verkemiddelutforming, er det etablert ein årleg analyse av Forskningsrådets FoU-portefølje, der ein ved bruk av eigne databasar kartlegg fordelinga av midlar langs aktuelle aksar. Det er etablert arbeidsgrupper for dei fleste hovudinnsatsområda. Porteføljeanalysen blir også brukt aktivt av departementa.

Forskningsrådets verksemd forureinar ikkje det ytre miljøet. Bedriftshelsetenesta gjennomførte ei ny vernerunde hausten 2008. Undersøkinga var retta mot fysisk arbeidsmiljø og ergonomi, men gav også høve til å ta opp andre forhold, som psykososialt arbeidsmiljø. Tilbakemeldingane støttar inntrykket frå medarbeiderundersøkinga i 2007 om at arbeidsmiljøet i all hovudsak er bra og medarbeidarane trivst, sjølv om fleire avdelingar også i 2008 melder om høgt arbeidspress.

Sjukefråværet er framleis lågt, noko lågare enn i dei føregåande åra, og var på 3,0 prosent i 2008.

Forskningsrådet hadde 380 personar (340 årsverk) tilsette ved utgangen av 2008. Seniorrådgivarane utgjer den største stillingsgruppa med cirka 100 årsverk. 60 prosent av Forskningsrådets tilsette er kvinner. I Hovudstyret og divisjonsstyra er kvinnedelen blant dei tillitsvalde minst 40 prosent.

Hovudstyret rettar ein stor takk til medarbeidarane for god innsats også i 2008.

Anne Norseth

Geir Stene-Larsen

Eva Brænd

Unni Steinsmo

Eva Brænd

Knut Liestøl

Kari Melby

StatoilHydro

Margareth Øvrum

Vibeke Hammer Madsen

Såmediggi – Sametinget

Ole Henrik Magga

Andreas B. Johnsen

Johs. Kolltveit

Oslo, 31. desember 2008

30. april 2009

I styret for Noregs forskingsråd

Geir Stene-Larsen

(leiar)

Unni Steinsmo

(nestleiar)

Knut Liestøl

Kari Melby

Margareth Øvrum

Vibeke Hammer Madsen

Ole Henrik Magga

Johs. Kolltveit

(repr. for dei tilsette)

Arvid Hallén

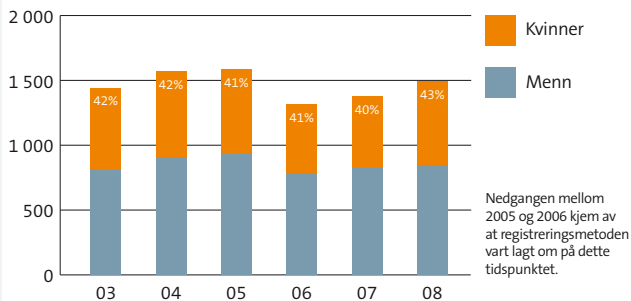
(adm.dir)

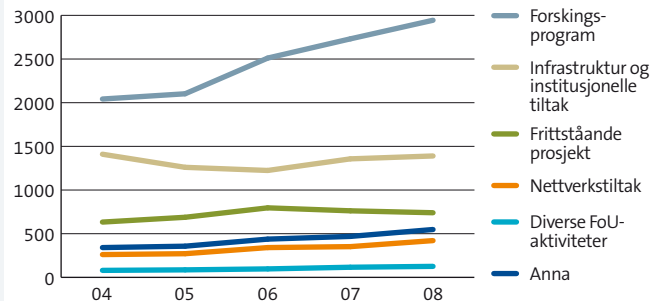

Nokre nøkkeltal

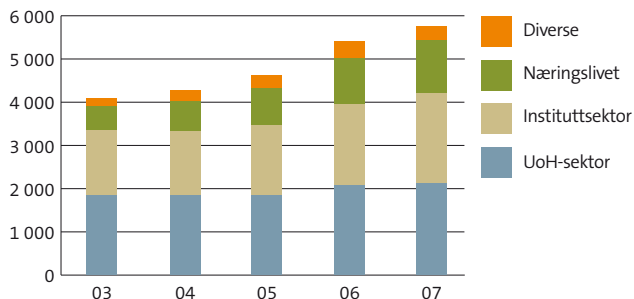
Tal på avlagte doktorgradar 2001–2008 med finansiering frå Forskningsrådet

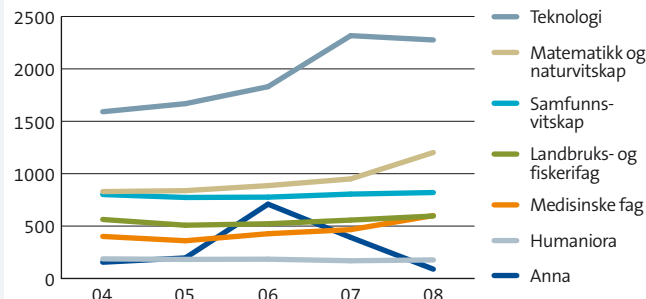
Utviklinga i viktigaste virkemidlar i perioden 2004–2008 (i mill. kroner)

Utviklinga i tildeling til ulike sektorar i perioden 2004–2008

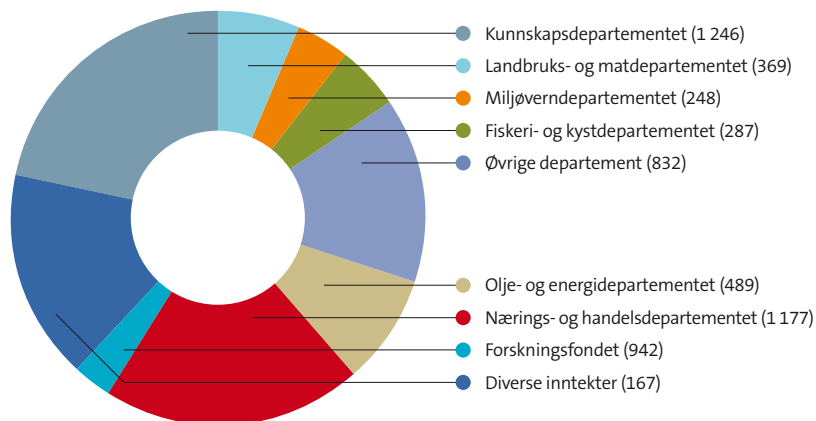

Tildelingar fordelte på fagområde i perioden 2004–2008 (i mill. kroner)

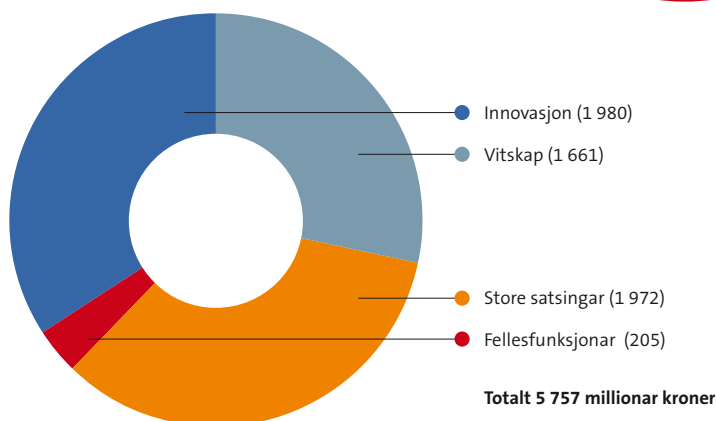
Inntekter og tilskot for 2008

Tilskot frå dei einssilde departementa og andre inntekter (i mill. kroner)

Totalt 5 757 millionar kroner (eksl. adm.)

Budsjett 2008 fordelte på divisjonane (i mill. kroner)

Resultatrekneskap 1. 1. – 31. 12.

(1 000 kr)	Note	2008	2007
INNTEKTER			
Generelle midlar	2	4 837 637	4 638 324
Særskilde midlar	2	986 059	1 105 238
Andre offentlege og private tilskot		169 086	136 783
Sals- og oppdragsinntekter		15 820	20 171
Sum inntekter		6 008 602	5 900 516
DRIFTSKOSTNADER			
Forskningsprogram	3,2	3 061 416	2 635 391
Frittstående prosjekt	3	729 611	763 374
Infrastrukturtiltak	3	1 454 589	1 482 846
Nettverkstiltak	3	434 471	371 160
Diverse FoU-kostnader	3	122 280	103 333
Forvaltning		195 934	221 591
Lønnskostnader		298 913	308 408
Ordinære avskrivningar		30 363	28 366
Andre driftskostnader	3	54 132	3 005
Sum driftskostnader		6 381 709	5 917 474
FINANSPOSTAR			
Finansinntekter		10 797	8 256
Rentekostnader		(1 253)	(2 230)
Andre finanspostar		0	0
Sum finanspostar		9 544	6 026
RESULTAT INKL. ADMINISTRATIVE FORPLIKTINGAR OG FORSKINGSFORPLIKTINGAR			
		(363 563)	(10 932)
Administrativ avsetning	13	(8 404)	7 795
Forskningsforpliktingar	12	(279 973)	34 259
RESULTAT ETTER ADMINISTRATIVE FORPLIKTINGAR OG FORSKNINGSFORPLIKTINGAR			
		(75 186)	(52 986)
Disponeringar av resultat frå året			
Endring pensjonsforpliktingar		(18 850)	(52 385)
Eigedomsfond	11	(52 825)	4 530
Investeringsfond	14	(3 511)	(5 131)
Sum disponeringar		(75 186)	(52 986)

Balanse 31.12.08

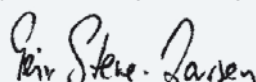
(1 000 kr)	Note	31.12.2008	31.12.2007
EIGNEDELER			
Anleggsmidler			
Varige driftsmidler			
Tomter		17 715	17 715
Bygninger			84 370
Maskiner, inventar og lignende		49 706	55 549
Sum varige driftsmidler		67 421	157 634
Finansielle anleggsmidler			
Langsiktige krav		2 004	3 628
Sum finansielle anleggsmidler		2 004	3 628
Sum anleggsmidler		69 425	161 262
Omløpsmidlar			
Krav på departement		5 000	0
Kortsiktige krav		77 063	129 338
Kasse, bank, postgiro		2 128 363	2 175 733
Sum omløpsmidlar		2 210 426	2 305 071
SUM EIGNEDELER		2 279 851	2 466 333

(1 000 kr)	Note	31.12.2008	31.12.2007
EIGENKAPITAL OG GJELD			
EIGENKAPITAL			
Eigedomsfond	11	20 090	72 915
Investeringsfond	14	59 048	63 068
Sum egenkapital		79 138	135 983
Endring pensjonsforpliktingar		(84 404)	(65 556)
AVSETNING FOR FORPLIKTINGAR			
Pensjonsforpliktingar		88 718	68 164
Administrativ avsetning		34 170	42 574
Forskningsforpliktingar	12	980 695	1 259 978
Sum avsetning for forpliktingar		1 103 583	1 370 716
LANGSIKTIG GJELD			
Langsiktig lån		0	39 155
Langsiktige tilskot		0	2 664
Sum langsiktig gjeld		0	41 819
KORTSIKTIG GJELD			
Leverandørgjeld		1 074 259	853 804
Skuldige avgifter og skattetrekk		6 647	24 131
Skuldig lønn og feriepengar		28 177	25 731
Annan kortsiktig gjeld		72 451	79 705
Sum kortsiktig gjeld		1 181 534	983 371
SUM EIGENKAPITAL OG GJELD		2 279 851	2 466 333

Oslo, 31. desember 2008

30. april 2009

I styret for Noregs forskingsråd

Geir Stene-Larsen

(leiar)

Unni Steinsmo
(nestleiar)

Knut Liestøl

Kari Melby

Margareth Øvrum

Vibeke Hammer Madsen

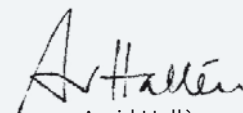

Ole Henrik Magga

Johs. Kolltveit

(repr. for dei tilsette)

Arvid Hallén

(adm.dir)

Kontantstrømoppstilling

(1 000 kr)

2008

2007

LIKVIDAR TILFØRT / BRUKT PÅ VERKSEMDA:

	Tilført frå verksemda i året *)	34 176	29 259
+/-	Endring i lager, debitorar og kreditorar	245 441	43 925
+/-	Endring i andre tidsavgrensingspostar	(287 687)	9 209
=(A)	Netto likviditetsendring frå verksemda	(8 070)	82 393

LIKVIDAR TILFØRT / BRUKT PÅ INVESTERINGAR:

-	Investeringar i varige driftsmidlar	(22 889)	(32 961)
+	Sal av varige driftsmidlar (salssum)	23 784	
+/-	Endring i andre investeringar	1 624	30 509
=(B)	Netto likviditetsendring frå investeringar	2 519	(2 452)

LIKVIDAR TILFØRT / BRUKT PÅ FINANSIERING:

-	Tilbakebetaling langsiktig tilskot	(2 664)	(1 550)
-	Nedbetaling av gjeld	(39 155)	(3 559)
=(C)	Netto likviditetsendring frå finansiering	(41 819)	(5 109)

A+B+C	Netto endring i likvidar i året	(47 370)	74 832
+	Likviditetsbeholdning 1.1.	2 175 733	2 100 901
	Likviditetsbeholdning 31.12.	2 128 363	2 175 733

*) Dette talet kjem slik fram:

	Årsresultat	-75 185	-52 986
+	Ordinære avskrivningar	30 363	28 366
+	Tilskot Helen Thiis	-509	
+	Pensjonskostnad utan kontant effekt	20 552	53 879
+/-	Gevinst (-) / tap (+) ved sal av anl. middel	58 955	
+	Tap på obligasjonar		
=	Tilført frå verksemda i året	34 176	29 259

Utdrag frå notar til resultatrekneskapen og balansen

(alle tal i 1 000 kr) For fullstendig noteverk se www.forskningsradet.no. Gå til seksjonen Om Norges forskningsråd/Årsrapporter og Årsmeldingar.

NOTE 1 Generelt

Noregs forskningsråd er etablert som eit forvaltningsorgan med særskilde fullmakter og underlagt dei krava ein stiller til statleg økonomiforvaltning. Forskningsrådet rapporterer ikkje til statsrekneskapen på kapittel og post.

Forskningsrådets rekneskap er tilpassa til rekneskapslova så langt det passar, og Noregs forskningsråd blir revidert av Riksrevisjonen.

Forskningsrådets randsoneverksemd

Forskningsrådets randsoneverksemd, Kilden, Teknologirådet og Dei nasjonale Forskingsetiske komiteane, er konsoliderte inn i hovudrekneskapen. Randsoneane fører særskilde rekneskap etter same rekneskapsprinsipp som for Forskningsrådet.

Prinsipp for inntektsføring

Offentlege og private tilskot blir inntektsførte i tilskotsåret. Mottekne midlar og tilskot som ikkje er tildelte eller utbetalte til tilskotsmottakaren, er overført som forskningsforpliktingar.

Prinsipp for kostnadsføring

Kostnadsføringa på prosjekt og program er i samsvar med framdrifta og forbruket i prosjektet. Tilskot som er haldne igjen i påvente av godkjenning av sluttrapport for forskingsprosjekta, er periodiserte i rekneskapen. Forskningsrådets administrative kostnader blir rekneskapsførte i den perioden dei kjem på.

Varige driftsmidlar

Varige driftsmidlar som er eigde av Forskningsrådet blir aktive og avskrivne dersom dei har levetid over 3 år og har ein kostpris som overstig kr. 50.000. Vedlikehald av driftsmidlar blir jamleg kostnadsførte under driftskostnader, mens påkostingar blir tillagde kostprisen for driftsmidla og avskrivne i takt med desse.

Pensjonar og pensjonsforpliktingar

Pensjonsordningane er rekneskapsførte som ytingsplanar. For desse ordningane reknar ein pensjonskostnader og pensjonsforpliktingar etter lineær opptening basert på føresetnader om diskonteringsrente, framtidig regulering av lønn, pensjonar og ytingar frå folketrygda, framtidig avkastning på pensjonsmidlar samt aktuariemessige føresetnader om døyingstal og avgang. Pensjonsmidla er vurderte til verkeleg verdi og fråtrekte i netto pensjonsforpliktingar i balansen. Endringar i forpliktinga som kjem av endringar i pensjonsplanane blir fordelte over venta attverande oppteningstid. Endringar i forpliktingane og pensjonsmidla som kjem av endringar i avvik og utrekningsføresetnadene (estimatendringar) blir fordelte over venta gjennomsnittleg attverande oppteningstid dersom avvika ved årsstart overstig 10 prosent av det største av brutto pensjonsforpliktingar og pensjonsmidlar.

Endringa i forpliktingane gjennom året blir resultatførte slik som standarden tilseier, men resultateffekten blir ikkje disponert mot eigenkapitalen, men ført som endring i pensjonsforpliktingane på ei eiga linje mellom eigenkapital og avsetjing for forplikting i balansen.

Klassifisering av balanseposter

Krav og gjeld som knyter seg til den normale drifta blir klassifisert som omløpsmidlar og kortsiktig gjeld. Andre krav og gjeld med forfall ut over eitt år er klassifisert som anleggsmidlar og langsiktig gjeld.

Kontantstrømoppstilling

Som ein del av rekneskapen er det utarbeidd ei kontantstrømoppstilling som viser korleis Forskningsrådet har motteke og brukt midla sine.

NOTE 2 Tilskot frå departement

Generelle og særskilde midlar fordeler seg slik på departementa i 2008:

DEPARTEMENT	Generelle midlar	Spesielle midlar	SUM
Nærings- og handelsdepartementet	1 176 500	905	1 177 405
Kunnskapsdepartementet	2 310 599	111 069	2 421 668
Olje- og energidepartementet	488 500	350	488 850
Fiskeri- og kystdepartementet	281 700	5 150	286 850
Landbruks- og matdepartementet	338 299	31 151	369 450
Miljøverndepartementet	242 039	6 000	248 039
Fornyings- og administrasjonsdepartementet		23 680	23 680
Arbeids- og inkluderingsdepartementet		118 800	118 800
Utenriksdepartementet		190 726	190 726
Helse- og omsorgsdepartementet		219 996	219 996

forts.

forts. frå side 18

DEPARTEMENT	Generelle midlar	Spesielle midlar	SUM
Barne- og likestillingsdepartementet		21 400	21 400
Samferdselsdepartementet		154 200	154 200
Finansdepartementet		19 300	19 300
Kultur- og kirkedepartementet		8 132	8 132
Justis- og politidepartementet		9 700	9 700
Kommunal- og regionaldepartementet		65 500	65 500
	4 837 637	986 059	5 823 696

Generelle midlar blir fordelte av Forskningsrådet etter mål og retningslinjer dregne opp av departementa.
Særskild midlar er tilskot øyremerkte spesifiserte FoU-aktivitetar.

NOTE 3 Driftskostnader

DIVISJON	Forskings- program	Frittstående prosjekt	Infrastruk- turtiltak	Diverse FoU	Nettverks- tiltak	Forvaltn.	Felles- kostnader	Totalt
Store satsingar	1 778 137	13 488	127 033	13 348	73 917	49	63 825	2 069 797
Vitskap	314 352	628 253	581 730	48 251	48 753		77 966	1 699 305
Innovasjon	982 927	76 199	745 826	16 593	290 567	139 852	79 136	2 331 100
Administrerende direktør		11 671		15 685	21 234		25 472	74 062
Administrasjon				28 403		56 033	137 009	221 445
Endring estimerte kostn.	-14 000							-14 000
Sum driftskostnader	3 061 416	729 611	1 454 589	122 280	434 471	195 934	383 408	6 381 709

Eit *Forskningsprogram* er ein målretta og tidsavgrensa forskingsinnsats for å framskaffe ny kunnskap på eit avgrensa felt, og omfattar store program, brukarstyrte program, grunnforskingsprogram og handlingsretta program.

Frittstående prosjekt er tilskot til forskingsprosjekt som ikkje er tilknytte program eller infrastrukturtiltak, og omfattar stipend, prosjekt- og miljøstøtte, frittstående EU-prosjekt og andre frittstående prosjekt.

Infrastrukturtiltak omfattar grunntilskot til institutt, strategiske universitets- og instituttprogram, utstyr og instrument og andre infrastrukturtiltak, samt sentre for framifrå forskning.

Diverse FoU-kostnader består av kontingentar til nasjonale og internasjonale organisasjonar, informasjons-, formidlings- og publiseringstiltak, planlegging, utgreiing og evaluering samt stimuleringstiltak og nettverksbygging.

Felleskostnader omfattar kostnader knytte til Forskningsrådets administrasjon, faglege sekretariat o.l.

Nettverkstiltak er strategiske tiltak for å kople aktørar i innovasjonssystemet og støtte til nasjonale samarbeidstiltak og møteplassar, samt internasjonale kontingentar og støtte til nettverksbygging m.a. innanfor EUs forskingssamarbeid.

Forvaltning dekkjer særskilde forvaltningsoppdrag finansiert av departementa for å administrere tilskotsordningar eller gjere spesielle oppgåver som kjem i tillegg til Forskningsrådets ordinære verksemd.

Estimerte kostnader er eit estimat for kostnader som har komme på for prosjekt som er registrerte for automatiske utbetalingar, der utbetaling ikkje er gjort per 31.12. Grunnen til at det ikkje er gjort utbetaling er at sluttrapport ikkje er godkjent. Det blir gjort ei rekneskapsmessig avsetjing for kostnader som har komme på, fordi kostnaden er kommen på i rekneskapsåret, men manglar godkjenning for utbetaling.

NOTE 11 Egedomsfondet

Alle inntekter og kostnader i Forskningsrådet som gjeld egedomsforvaltninga er ført i resultatrekneskapen. Resultatet for 2008 er disponert mot egedomsfondet. Egedomsforvaltninga relaterer seg til inntekter og kostnader knytte til tomter eigde av Noregs forskningsråd, men som er festa av andre institusjonar. Midla knytte til Egedomsfondet er unnateke frå Statens konsernkontoordning. Egedomsfondet blir i tillegg til resultatet frå ordinær drift, også tilført kapitalinntekter.

Årsresultatet i egedomsrekneskapen er -52,8 mill. kr. Dette underskotet blir heilt ut disponert mot Egedomsfondet.

Forskningsrådet har i 2008 avhenda IFI1-bygget i Gaustad-bekkdalen. Dette bygget vart avhenda vederlagsfritt til Universitetet i Oslo. Tapet på 58 955 mill. kr. som Forskningsrådet hadde på denne avhendinga i forhold til bokført verdi er dekt via resultatet av Egedomsfondet. Av denne grunn er Egedomsfondet betydelig svekket i løpet av 2008 i forhold til tidlige år.

Egedomsfondet er bygd opp av resultat på egedomsrekneskapen frå tidlegare år. Egedomsfondet har i 2008 utviklet seg slik:

Egedomsfondet	2008
Inngående balanse Egedomsfond	72 915
Resultat 2008	-52 825
Utgående balanse Egedomsfond	20 090

NOTE 12 Forskningsforpliktingar

Samanhengen mellom forskningsforpliktingane frå 2007 er som følger:

DIVISJON	2008	2007
Store satsingar	415 234	527 892
Vitskap	260 272	238 480
Innovasjon	407 386	433 797
Administrasjon	91 244	28 092
Administrerande direktør, inkl sentralt disp. fond	39 702	48 245
Særskilde forvaltningsoppdrag; udisponerte inntekter	-	227 970
Randsoner	-5 143	-2 498
Estimerte kostnader, se note 18	-50 000	-64 000
Endring tilsegnfullmakt	32 500	65 000
Brutto forskningsforpliktingar	1 191 195	1 502 978
- herav tilsagnsfullmakter	210 500	243 000
Balanseførte forskningsforpliktingar	980 695	1 259 978

Overførte forpliktingar frå 2007	1 502 978
Endring 2008 inkl. Randsoner	-278 954
Endring tilsagnsfullmakt	-32 500
Tilbakebetalte midlar 2008	-329
Brutto forskningsforpliktingar til 2009	1 191 195

For 2008 får vi ein nedgang i våre forskningsforpliktingar. Denne nedgangen er eit resultat av ei rekkje tiltak, der særleg meir langsiktig budsjettering innanfor program og aktivitetar og meir realistisk budsjettering på prosjekta har vore viktige tiltak.

NOTE 13 Administrativ avsetjing

Den administrative avsetjinga har bygd seg opp med underforbruk på tilskot frå tidlegare år på administrasjonsrekneskapan. I 2008 har den administrative avsetjinga utvikla seg slik:

Det er i 2008 gjort vedtak om bruk av den administrative avsetjinga til investeringsformål innanfor IKT, bygg, organisasjonsutvikling samt nokre mindre prosjekt av kortare lengd. Det er forbruk på desse vedtaka som ligg i forbruk tilskot.

Administrativforplikting	2008
Inngående balanse 01.01.2008	42 574
Forbruk tilskot	-5 887
Resultat 2008	-2 517
Utgående balanse	34 170

NOTE 14 Investeringsfondet

Investeringsfondet blir årleg tilført renter da Investeringsfondet er unnateke frå Statens konsernkontoordning. I tillegg blir det redusert med forbruket på tilskot gjort frå Investeringsfondet. Inngående balanse på Investeringsfondet

inkluderte Helen Thiis-fondet. Dette fondet er inntektsført heilt ut i 2008. Endringa i Investeringsfondet er derfor 0,5 mill. kr. meir enn det som resultatet av Investeringsfondet tilseier. Investeringsfondet har i 2008 utvikla seg slik:

Investeringsfondet	2008
Inngående balanse pr 01.01.08	63 067
Resultat 2008	2 861
Tilskot Helen Thiis fond	(509)
Forbruk internettbasert forskingsadministrasjon (IFA)	(382)
Forbruk avsetjingar	(5 989)
Utgående balanse pr 31.12.08	59 048

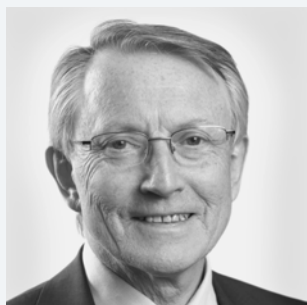
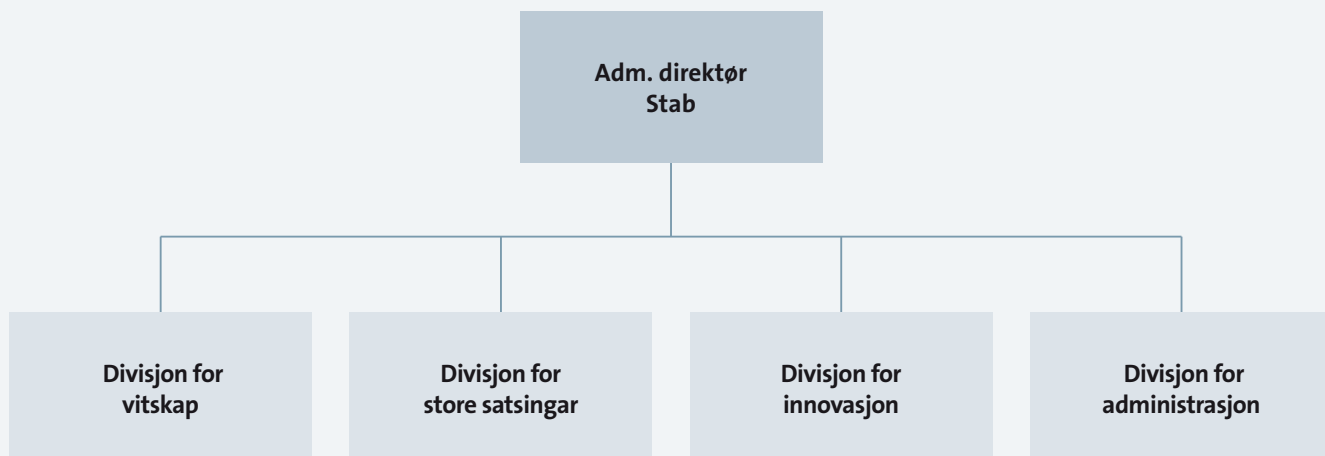
REVISJON AV REKNEKAPEN FOR 2008 FOR NOREGS FORSKINGSRÅD

I samsvar med lov om Riksrevisjonen av 7. mai 2004 er riksrevisjonen revisor for Noregs forskingsråd.

Ved avslutning av den årlege revisjonen ferdar Riksrevisjonen ut eit avsluttande revisjonsbrev (melding) som summerer opp konklusjonane frå revisjonsarbeidet. Revisjonsbrevet blir først offentleg når Riksrevisjonen har rapportert om resultatata av revisjonen til Stortinget i oktober/november, jf. Lov om Riksrevisjon § 18.

Styret og ev. generalforsamlinga er orientert om resultatet av revisjonen for året.

Einar Aas/Scanpix

Leiing per 1.4.2007

Arvid Hallén, administrerende direktør
 Anders Hanneborg, direktør Divisjon for vitenskap
 Anne Kjersti Fahlvik, direktør Divisjon for store satsingar
 Lars Espen Aukrust, direktør Divisjon for innovasjon
 Per Wøien, direktør Divisjon for administrasjon

Arvid Hallén

Einar Aas/Scanpix

Anders Hanneborg

Einar Aas/Scanpix

Anne Kjersti Fahlvik

Einar Aas/Scanpix

Lars Espen Aukrust

Anne Norseth

Per Wøien

Forskningsrådets hovudstyre for perioden 1.1.2007–31.12.2010

Geir Stene-Larsen	Direktør, Nasjonalt folkehelseinstitutt (leiar)
Unni Steinsmo	Konsernsjef, SINTEF (nestleiar)
Kari Melby	Professor, Institutt for tverrfaglige kulturstudier/Noregs teknisk naturvitenskaplege universitet (NTNU) (styreleiar Divisjon for vitenskap)
Knut Liestøl	Professor, Institutt for informatikk/Universitetet i Oslo (styreleiar Divisjon for store satsingar)
Vibeke Hammer Madsen	Adm. direktør, Handelens og servicenæringens hovedorganisasjon (HSH), (styreleiar Divisjon for innovasjon)
Margareth Øvrum	Konserndirektør, Teknologi og ny energi, StatoilHydro
Ole Henrik Magga	Professor, Samisk høgskole
Johs. Kolltveit	Spesialrådgivar, Divisjon for innovasjon, Noregs forskingsråd, ansattes representant

Varamedlemmer

Eli Bergsvik	Rektor, Høgskolen i Bergen (1. varamedlem)
Peter Wesenberg	Adm. direktør, Norsk Kontantservice AS, Oslo (2. varamedlem)
Signe Bang	Spesialrådgivar, Divisjon for vitenskap, Noregs forskingsråd (ansattes 1. vararepresentant)
Tarjei Nødtvedt Malme	Rådgivar, Divisjon for store satsingar, Noregs forskingsråd (ansattes 2. vararepresentant)

Divisjonsstyra

Hovudstyret i Forskningsrådet har oppnemnt følgjande medlemmer til divisjonsstyra for perioden 1.9.2007–31.8.2011

Divisjon for vitenskap

Kari Melby	Professor, Institutt for tverrfaglege kulturstudiar/Norges teknisk naturvitenskaplege universitet (NTNU) (leiar)
Per A. Foss	Dr.ing., Daglig leder CEO HUNT Biosciences AS
Grete Brochmann	Professor, Institutt for sosiologi/Universitetet i Oslo
Stig Slørdahl	Dekanus, Medisinsk fakultet/Noregs teknisk naturvitenskaplege universitet (NTNU)
Dag L. Aksnes	Professor, Institutt for biologi/Universitetet i Bergen
Kenneth Ruud	Professor, Institutt for kjemi/Universitetet i Tromsø
Eva S. Dugstad	Viseadm. direktør, Institutt for energiteknikk

Varamedlemmer

Kjersti Fløttum	Professor, Institutt for framandspråk/Universitetet i Bergen
Oddrun Sæter	Professor, Høgskolen i Oslo

Divisjon for store satsingar

Knut Liestøl	Professor, Institutt for informatikk/Universitetet i Oslo (leiar)
Leiv K. Sydnes	Professor, Kjemisk institutt/Universitetet i Bergen
Jarle Aarbakke	Professor, rektor ved Universitetet i Tromsø
Paul Birger Torgnes	Adm. direktør, Fjord Marin Holding, ASA
Helle Brit Mostad	Sjefsforskar, Hydro Energi AS
Torunn Lauvdal	Rektor, Universitetet i Agder
Aina M. Berg	Direktør, IRIS (International Research Institute of Stavanger)

Varamedlemmer

Rasmus Hansson	Generalsekretær, WWF Norge
Inger Johannse Sundby	Seniorrådgivar, Direktoratet for forvaltning og IKT (DIFI)

Divisjon for innovasjon

Vibeke Hammer Madsen	Adm.direktør, Handelens og servicenæringens hovedorganisasjon (HSH), (leiar)
Stig Trondvold	Konserndirektør, Kongsberg Gruppen ASA
Knut Hove	Professor, rektor ved Universitetet for miljø- og biovitenskap (UMB)
Ann-Brith Jensen	Adm. leiar/kvalitetsleiar, DEMAS AS
Toril A. Nagelhus Hernes	Forskningsjef, SINTEF Helse, Trondheim
Anthony Kallevig	Utgreiingsleiar, Landsorganisasjonen i Noreg
Alf Bjørseth	Styreformann, Scatec AS

Varamedlemmer

Camilla A.C. Tøpfers	Sivilingeniør, inFuture
Hans-Roar Sørheim	Viseadm. direktør, Christian Michelsen Research AS

De kan tinge publikasjonen på
www.forskningsradet.no/publikasjoner

Noregs forskingsråd

Stensberggata 26
Postboks 2700 St. Hanshaugen
N0-0131 Oslo

Telefon: +47 22 03 70 00
Telefaks: +47 22 03 70 01
post@forskningsradet.no
www.forskningsradet.no

Juni 2009

ISBN 978-82-12-02687-2 (trykk)
ISBN 978-82-12-02688-9 (pdf)

Opplag: 1300

Trykk: 07 Gruppen AS

Design: Agendum See Design

Foto/ill: Shutterstock, Colourbox